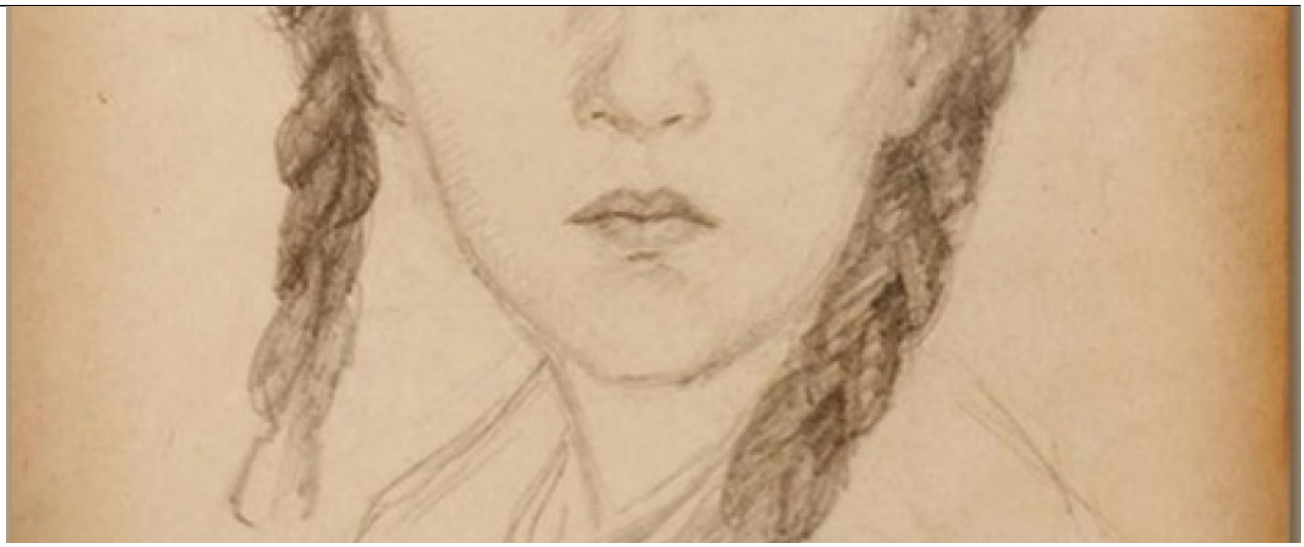

Kodállyal a pokol tornácán

2012 január 14. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Opera-el?adás karácsonykor? Nincs is szebb ajándék. Kivéve, ha 1944-et írunk a háborús Budapesten, és odabent reked a közönség. Miközben Joszip Sztálin és Adolf Hitler is elfelejtette védetté nyilvánítani a magyar f?várost, az Állami Operaház óvóhelyén százak vacognak az életükért a tél közepén.

Kodály Zoltán és Harangozó Gyula mellett egy kis balerina is a föld alatti város lakója volt ekkor. Erdélyi Hajnal csak most, 77 évesen gy?jtötte kötetbe emlékeit.

– Négy-öt hónapon át, éjt nappallá téve írtam a könyvet – mesélte az Emlékkönyv az operaház óvóhelyér?l szerz?je, Erdélyi Hajnal az Írók Boltjában csütörtökön. A kötet f?szerepl?je, aki balettnövendékként 10 évesen rejt?zött az óvóhelyen, hosszú biztatás után vágott bele a kötet megírásába, amely most a Corvina Kiadó gondozásában került a boltokba.

Csabai Dávid történész emlékeztette a hallgatóságot: Budapest második Sztálingráddá vált éppen akkor, 1944 telén. Háztömbr?l háztömbre küzdötte magát a szovjet Vörös Hadsereg a védekez? németek ellen.

A visszavonulók leveg?be röpítették maguk mögött a hidakat – a 600 halálos áldozattal járó Margit hídi robbantásnak a szerz? is szemtanúja volt, err?l a kötetben is ír –, és végül 1945 februárjában adták csak fel a magyar f?várost.

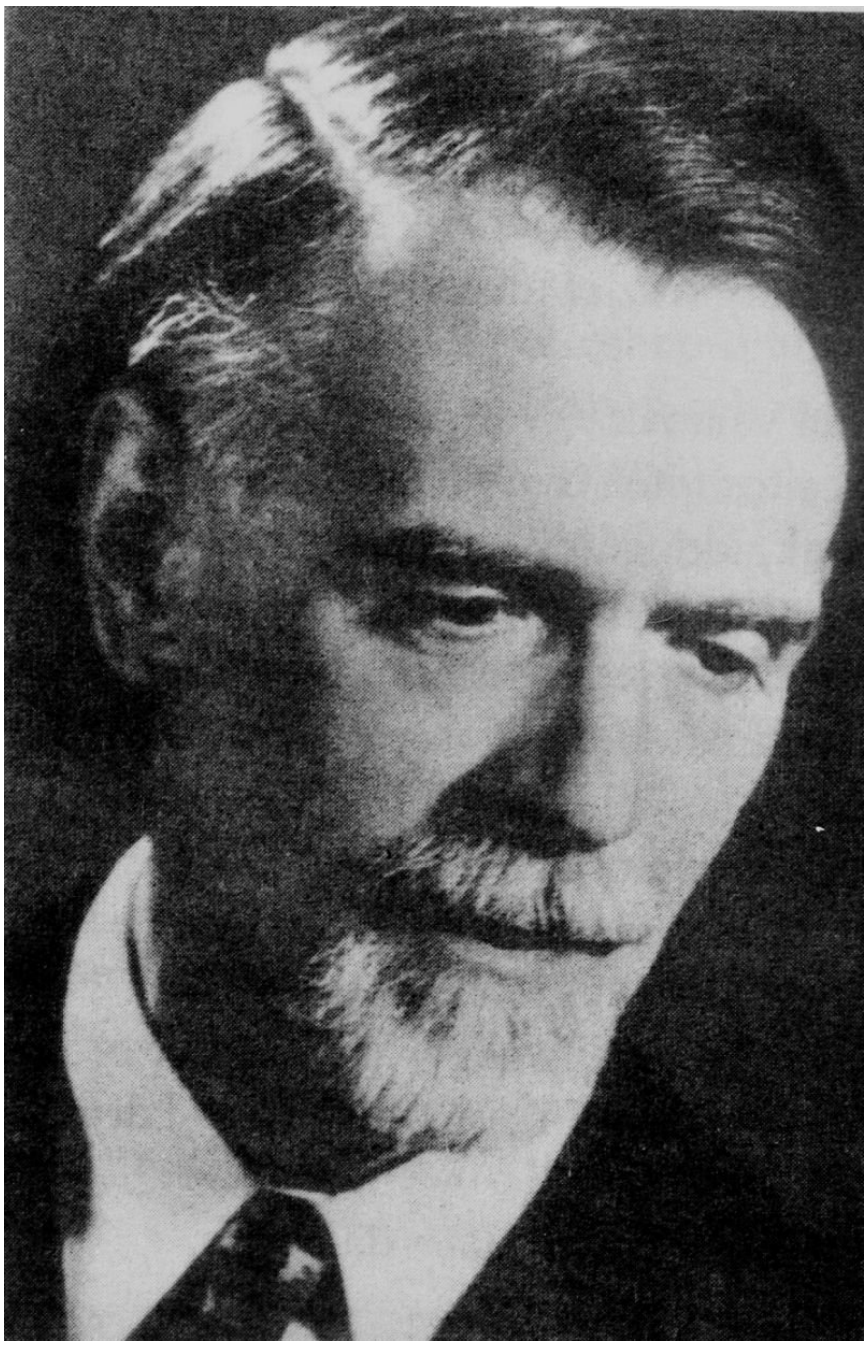

Szebb napokon lóhús is jutott

Erdélyi Hajnal 1944. december 25-t?l az operaház óvóhelyének állandó lakója volt. – Mindenkinek megvolt a feladata a patkó alakú alagsorban. Volt aki f?zött, volt aki ?rködött – emlékezett vissza a szerz?. – 600-700 ember élt itt, reggelente mindenki sietett a munkába. Számunkra az egyik sarokban iskolát szerveztek. Ebédszünetben az iskolából hátravezényeltek bennünket a kazán melletti kondérokhoz. Szebb napokon még lóhús is jutott – folytatja a mesét.

Az 1947-ig nyúló visszaemlékezés képkockáinak összeillesztésében olykor az Opera akkori karbantartója, vagy Erdélyi Hajnal akótársa is részt vett. Az egykori sorstársak, a Nikitich család tagjai és Mák Magda balettm?vész is Erdélyi Hajnal segítségére voltak csütörtök este az emlékek felidézésében. A kötet különlegességéhez egyébként hozzájárulnak azok a fotók, rajzok is amelyeket az óvóhelyen rejt?zköd? jelmeztervez?k, fest?k készítettek.

A föld alatti „kisváros” kizárta a háborút az óvóhelyr?l: a m?vészeknek esténként még arra is maradt energiájuk, hogy el?adásokat szervezzenek, a légiriadót jelz? szirénák hangjára a közönség is levonult az óvóhelyre. – Emelkedett hangulat alakult ki a pokol tornácán – írja könyvében a szerz?.

Kodály, Kenessey, Sárdy – több ezren is lehettek odalent

Egy-egy „fellépéskor” a korabeli visszaemlékezések szerint akár kétezer ember is összegy?lhetett. Kodály mellett többek között olyan kortárs híresség is az óvóhely lakóivá váltak, mint Kenessey Jen? zeneszerz?, Orosz Júlia énekesn? vagy Sárdy János színész. A m?vészek között üldözöttek százai is menedékre leltek, így nem meglep?, hogy az opera óvóhelye utóbb legendássá vált.

– Akik 1945 februárjában feljöttek a felszínre, egy romba d?lt várost találtak – szakította meg a visszaemlékezést Csabai Dávid történész. – Sokaknak nem volt hova hazamenni, az épen maradt lakásokat többnyire kifosztották a szovjet katonák. A város újjáépítésér?l készültek ugyan tervek, de sokan saját kez?leg láttak neki a munkának. Máig tartja magát a városi legenda, hogy az 50-es évek elején felhúzott Népstadion építésekor az Aranycsapat sztárjai is tolták a talicskát. Az Opera újjáépítésekor hasonlóval találkozhatunk: m?vészek pakolták a köveket, takarították el a romokat – folytatta a magyarázatot.

A 136 oldalas kötetb?l kiderül: a '44 karácsonyán az óvóhelyre költöz?k legnagyobb része 1945 áprilisáig elhagyta az operaház alagsorát. Az Erdélyi família, miután családi házukat bombatalálat érte, egészen júliusig élvezte az

épület vendégszeretetét.

Még a tragédiába is vegyülhet humor

Erdélyi Hajnal kötete nem egyszer? „oral history” jelleg? visszaemlékezés. A könyv azért is tarthat számot nagyobb érdekl?désre, mert az operaház alagsorában történtekr?l korábban senki sem írt. A Corvina igazgatója egyenesen hiánypótló munkának nevezte a kötetet.

Erdélyi Hajnal kifejezetten törekedett arra, hogy egy gyerek szemével adja vissza az 1944 és 1947 között megélt id?szakot – sikerrel. – Tragédiák és humoros esetek váltják egymást a történetben, erre szándékosan törekedtem – magyarázta a szerz?. – Érzelmileg nem viselt meg a múlt felidézése, s?t, a komoly tragédiák ellenére jó érzéseket váltott ki bel?lem az emlékek újraélése. A sötét részeket a humoros történetekkel igyekeztem feloldani – tette hozzá.

mno.hu - Gabay Balázs

MAGYAR MENEDÉK KÖNYVESHÁZ

Ajánló